

Konference “Saprašanās? Alternatīvā komunikācija – dzīves kvalitāte izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem”

2016. gada 25. augustā Rīgas 5. internātpamatskolā - attīstības centrā norisinājās konference “Saprašanās? Alternatīvā komunikācija – dzīves kvalitāte izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem”. Konferences mērķgrupa - vispārizglītojošo izglītības iestāžu pedagogi, speciālie pedagogi un atbalsta personāla speciālisti no republikas vispārizglītojošajām un speciālajām izglītības iestādēm, kā arī no pirmsskolas izglītības iestādēm. Konferences mērķis bija uzsvērt alternatīvās komunikācijas lielo nozīmi un daudzveidību darbā ar skolēniem ar funkcionālas attīstības traucējumiem.

Konferenci atklāja RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta Vispārējās izglītības skolu nodaļas vadītāja **Anita Pēterkopa**, akcentējot mūsdienu izglītības izaicinājumus speciālās un iekļaujošās izglītības jomā, par speciālās pedagoģijas tendencēm 21. gadsimtā, par pārmaiņām, kas skar izglītību kopumā. Aizvien plašāk tiek runāts par iekļaujošo izglītību un speciālā pedagoga profesionālo kompetenci saistībā ar skolēniem, kam ir vajadzīgas specifiskas mācību metodes un atbalsts visā mācību procesā.

Turpinājumā klausītājus iedvesmoja Rīgas 5. internātpamatskolas – attīstības centra metodiķe **Zane Kronberga** stāstot, kā saprast citus un saprasties, uzsverot, ka komunikācija ir mijiedarbības process, kurā piedalās vismaz divas personas. Skolēniem ar funkcionāliem traucējumiem valoda ir neskaidra vai tā iztrūkst pavisam. Tādēļ būtiski šo procesu kompensēt ar alternatīvo komunikāciju, kas ietver ne tikai attēlus, priekšmetu simbolus, žestu valodu, dažādu simbolu sistēmas, bet arī dažādas komunikācijas izpausmes ikvienā ķermeņa valodas motorā kustībā (žestos, mīmikā, pieskārienos, smaidā, acu kontaktā utt.). Metodiķe ilustrēja, kā saziņā tiek izmantotas modernās tehnoloģijas.

Savukārt Rīgas 5. internātpamatskolas – attīstības centra speciālā pedagoģe **Evija Landrāte** detalizēti izklāstīja, kā savā darbā izmanto un kombinē dažādus alternatīvās komunikācijas līdzekļus. Pedagoģis dalījās pieredzē, kā tiek piemeklēts atbilstošs alternatīvās komunikācijas līdzeklis katram bērnam, apzinot konkrētā bērna vajadzības un varēšanu. Liela nozīme ir pielāgotai videi, lai tā būtu bērnam saprotama un izglītojoša. Tika uzsvēra vizuālā atbalsta loma.

Konferences apmeklētājiem tika dota iespēja ieklausīties Rīgas Stradiņa Universitātes Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultātes pasniedzējas **Ineses Immures** stāstījumā par zīmju valodu kā alternatīvās komunikācijas līdzekli. Klausītāji uzzināja, kas ir žesti, dabīgie žesti, nedzirdīgo zīmju valoda, daktīlās zīmes. Nedzirdīgo zīmju valoda ir patstāvīga saziņas sistēma gluži kā angļu, vācu, krievu u.c. valodas. Šī saziņas sistēma atšķiras no verbālās valodas ar specifisku zīmju izmantojumu un noteiktu gramatisko struktūru.

Vērtīgā pieredzē dalījās mamma bērnam ar speciālām vajadzībām **Daiga Siliņa**, stāstot par savu pieredzi ar bērnu ar komunikācijas grūtībām. Sākotnēji komunikācijas veidošanā ar bērnu tika izmantotas pašas gatavotas attēlu kartītes, Go Talk – digitālās runas palīgierīces, bet tagad ir komunikācijas programmas, kuras var instalēt iPad, ar ko bērnam ir interesantāk nodarboties, vieglāk piesaistīt uzmanību konkrētai lietai. Vecāku ticība, mīlestība pret savu bērnu, ikdienas darbs komunikācijas uzlabošanā ir devis pozitīvu pavērsienu bērna dzīvē, kurš tagad sācis runāt īsus vārdus.

Konferences 1. daļas noslēgumā vārds tika dots Paņevežu speciālās izglītības centra “Šviesos” speciālajam pedagogam **Dianai Trinkunienei**. Viņa ieskicēja jaunākās tendences Lietuvā, kas saistītas ar speciālo izglītību. Speciāliste pastāstīja par projektu, kas tika realizēts 2 gadu laikā un kura mērķis bija sekmēt skolēnu komunikācijas spējas, izmantojot

alternatīvās metodes. Projekts skāra visas svarīgākās jomas. Bērni tika pilnībā iesaistīti – gan kā dalībnieki, gan izvērtētāji un žūrija. Viens no lielākajiem ieguvumiem bija ne tikai alternatīvās komunikācijas popularizēšana, bet arī izpratne par emocijām. Skolēni, mācoties izprast, mācās tās vadīt un kontrolēt.

Konferences otrajā daļā darbs turpinājās četrās darba grupās, kurās pedagogiem bija iespēja praktiski darboties un dalīties savā darba pieredzē. Darba grupā „Valodu mācāmiešiem viens pret vienu”, kuru vadīja Rīgas 5. internātpamatskolas – attīstības centra speciālais pedagogs **Jekaterina Tumaševica**, praktiski tika demonstrēts, kā norit praktiskā apmācība izmantojot vienu no alternatīvajām komunikācijas metodēm PEC. Pielietojot šo alternatīvās komunikācijas apmācības metodi, svarīgi ir izzināt bērna patīkamās nodarbes vai mīļāko priekšmetu, kas kalpo par stimulu, lai sāktu apgūt konkrēto attēlu. PEC apmācībā ir vairāki posmi, kas attīsta un paplašina bērna komunikācijas spējas ar apkārtējiem cilvēkiem, tādā veidā pakāpeniski papildinās bērna vārdu krājums.

Rīgas 5. internātpamatskolas – attīstības centra metodiķe **Zane Kronberga** vadīja darba grupu „Komunikācijas prasmju iekļaušana individuālajos izglītības programmas apguves plānos”. Z.Kronberga stāstīja, kam jāpievērš uzmanība, izvirzot mērķi, sastādot individuālos izglītības plānus, kādam tam jābūt, lai to varētu sasniegt un izvērtēt. Pirms mērķa izvirzīšanas nepieciešams veikt pārrunas ar vecākiem, jāizvērtē bērna vājās un stiprās puses, jāiepazīstas ar speciālistu slēdzieniem, ieteikumiem, lai spētu veiksmīgāk izvirzīt konkrētu mērķi un pie tā pilnvērtīgi strādāt.

Rīgas 5. internātpamatskolas – attīstības centra speciālās izglītības pedagogi **Ieva Finka** un **Laima Zommere** vadīja darba grupu „Integrētais mācību līdzeklis „Pavārgrāmata vieglajā valodā””, kurā prezentēja savu izveidoto integrēto mācību līdzekli “Pavārgrāmata vieglajā valodā”. Izstrādājot šo mācību līdzekli, autores vēlējās parādīt, kā ilustratīvi un vienkāršā veidā mācīt skolēniem apmeklēt veikalu, gatavot ēdienu, iepazīties ar virtuves piederumiem un tehniku. Darba grupu dalībnieki tika aktīvi iesaistīti diskusijās un praktiskajos uzdevumos. Tika uzsvērts, ka liels ieguvums ir tas, ka bērni, strādājot ar šo materiālu, paralēli iegūst un nostiprina zināšanas matemātikā, valodā, sociālajās zinībās u.c. jomās.

Darba grupā „Alternatīvās komunikācijas izmantošana logopēdijas nodarbībā”, kuru vadīja Rīgas 5. internātpamatskolas – attīstības centra direktora vietniece metodiskajā darbā **Ieviņa Vanaga**, pedagogus iepazīstināja ar dažādiem pašas gatavotiem praktiskiem darba veidiem, kurus pielietojot logopēdijas nodarbībās, skolēniem brīvā darba gaisotnē ir iespēja veidot pareizas skaņas, papildināt savu vārdu krājumu, mācīties izteikt savas domas, vēlmes, vērojumus.

